

ЕМОЦІЙНИЙ ПОРТРЕТ ТАНЦЮРИСТА: ВИРАЗИ ОБЛИЧЧЯ В БАЛЬНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ

Ця стаття присвячена ролі міміки в сучасних бальних танцях. Автор розглядає міміку як потужний інструмент для передачі емоцій, який доповнює технічну досконалість танцівника. Стаття пропонує класифікацію емоцій та конкретні приклади з різних танців. Також аналізується роль погляду у створенні образу.

Ключові слова: міміка, емоції, бальні танці, погляд, виразність, хореографія.

This article is devoted to the role of facial expression in modern ballroom dancing. The author considers facial expressions as a powerful tool for transferring emotions, which complements the technical perfection of the dancer. The article offers a classification of emotions and specific examples from various dances. The role of the gaze in creating an image is also analyzed.

Key words: facial expressions, emotions, ballroom dancing, gaze, expressiveness, choreography.

Бальний танець переживає період активного розвитку, де все більшої ваги набуває не лише технічна досконалість, а й здатність танцівника передати через рухи та міміку широкий спектр емоцій.

У світі танцю рух – це мова, а міміка – її емоційне наповнення. Міміка (від грец. *Mimikos* – наслідування) – це рухи м'язів обличчя як вираження її внутрішніх психічних процесів [1]. А в хореографії – це мистецтво виражати почуття та думки рухами м'язів обличчя [2]. Вона є невід'ємною частиною хореографії, доповнюючи та підсилюючи рухи тіла. Посмішка, сум, гнів, здивування – кожна емоція знаходить своє відображення на обличчі танцівника, створюючи живий і щирий діалог із глядачем. Вираз обличчя додає глибини та багатогранності будь-якому танцювальному номеру, перетворюючи його з механічного виконання рухів на захоплюючу історію. Міміка – це інструмент, який дозволяє танцівнику передати найтонші нюанси почуттів і зробити свій виступ незабутнім. Розвиваючи свою міміку, танцівник не лише вдосконалює свою техніку, але й збагачує свій внутрішній світ, навчається емпатії та невербального спілкування. Це цінні навички, які стануть у пригоді не лише на танцполі, а й у повсякденному житті [4].

Якщо раніше вважалося в бальних танцях, що емоційність є природним наслідком високого рівня технічної підготовки, то сучасні підходи до викладання бальних танців передбачають цілеспрямований розвиток емоційної виразності.

Метою статті є розглянути, як різноманітні емоції, передані через міміку та жести, збагачують образ танцівника та роблять його виступ більш виразним і запам'ятовуваним.

Емоції в танці можна поділити на відкриті та закриті. Відкриті емоції, як правило, пов'язані з виплеском енергії під час танцю, тоді як закриті пов'язані зі збором енергії в собі.

Під час відкритих емоцій танцівник відкриває широко рот, видихає та виплескує енергію. Яскравим прикладом такого вираження можна зустріти в танці Румба у фігурі «ковзаючі дверцята», де на сильний удар під час кроку «ділей» партнерка широко розкриваючи рот і роблячи видих, підкреслює ритмічний акцент і додає руху більшої виразності.

Відкрита посмішка, що демонструє зуби, є також яскравим прикладом відкритої емоції. Однак, така посмішка має бути використана з розумом. Вона буде недоречною, якщо вживати під час дуже швидкої та сильної дії, чи швидкої роботи ніг або стегон. Але допоможе в тих моментах танцю, де потрібно передати позитивні емоції і створити атмосферу легкості, тобто в спокійних частинах хореографії. Наприклад, у фігурі «локстеп» в танці Самба, коли танцюристи виконують цю фігуру 4 і більше разів підряд посмішка допоможе танцювальній парі підкреслити насолоду від свого танцю.

Одним із поширених виразів обличчя в танцях, особливо серед партнерок, є так звана "дудочка". Це витягнуті вперед губи, які створюють ефект трубочки. Така міміка часто використовується під час видиху, щоб підкреслити рух і додати образу виразності. Наприклад, в танці Ча-ча-ча, партнерки часто використовують "дудочку" під час виконання фігури "ню-йорк", чи під час акцентів і виразних позицій щоб підсилити акцент на русі і створити більш драматичний образ.

Для досягнення більш виразного і професійного та артистичного виконання танців, танцівники часто використовують поєднання різних емоцій. Наприклад, у фігурі натурального повороту у повільному Вальсі можна почати з видиху та емоції "дудочка", створюючи відчуття розгону, а потім плавно перейти до посмішки та вдиху в другій частині повороту. Така послідовність емоцій дозволяє створити динамічний і цікавий образ, який запам'ятається глядачам. Регулярні тренування допомагають відпрацювати такі переходи і зробити їх більш плавними та природними.

Наступною важливою складовою виразності танцівника є погляд. Здатність встановлювати міцний зоровий контакт є ключовою для залучення глядача та створення емоційного зв'язку. Адже танець – це не лише рух тіла, а й діалог між виконавцем та аудиторією. Відомо, що люди інтуїтивно відчують, коли на них спрямований погляд. Тому, коли танцівник дивиться на глядача, він ніби запрошує його до співучасті. Цей взаємний обмін поглядами створює потужну енергетику і дозволяє глядачеві відчути себе частиною дії. Яскравим прикладом майстерного використання погляду в хореографії є творчість Джерома Роббінса. В його балетах погляд танцівників стає справжньою зброєю, яка залучає глядача в саму серцевину танцювальної дії. Роббінс часто створює атмосферу протистояння між танцюристами та аудиторією, використовуючи інтенсивний зоровий контакт, щоб підкреслити напругу і драматизм. Так, у

«New York Export: Opus Jazz» танцівники постійно дивляться на глядачів, навіть коли один танцюрист відходить від краю сцени, він все одно крутить головою, щоб підтримувати інтенсивний зоровий контакт, ніби кидаючи виклик – «ми проти їх». Цей безперервний зоровий контакт створює відчуття взаємного проникнення і робить глядача активним учасником вистави [3].

Пронизливий погляд з-під лоба – це потужний інструмент для створення образів в бальному танці. Він відноситься до закритих емоцій і використовується при зборі енергії. Це дозволяє передати різноманітні емоції, від загадковості до рішучості. Такий погляд часто використовується партнерками для підкреслення своєї індивідуальності і сили. Він доречний у тих моментах танцю, де потрібно створити контраст з більш відкритими і дружелюбними емоціями. Цей погляд, особливо в поєднанні з витягнутими губами ("дудочка"), створює дуже войовничий і запам'ятовуваний образ, що ідеально підходить для таких танців як Пасодобль.

Навіть найменші рухи в танці можуть стати більш виразними, якщо додати до них невеликий емоційний мімічний акцент. Це може бути коротка, стримана посмішка або навіть короткий вигук, як-от "ца". Такі дрібні деталі допомагають оживити танець і зробити його більш цікавим для глядача.

Емоційна виразність в танці – це мистецтво, яке потребує постійного розвитку. Не варто перевантажувати виступ мімікою та емоціями – достатньо кількох ключових моментів, щоб створити незабутній образ. Кожен танцівник має свій унікальний набір емоцій, які він може передати найбільш природно. Кожен танцівник унікальний, і його емоційна палітра розвивається з часом. Спочатку це може бути одна але доречна і влучна емоція, яка розкриває індивідуальність і формує емоційну виразність танцівника. Потім з часом та досвідом їхній діапазон може розширитися, створюючи більш складні та багатогранні образи. Спочатку достатньо освоїти одну-дві виразні емоції, які найбільш точно відображають його особистість. З досвідом можна розширювати цей діапазон, створюючи все більш складні та багатогранні образи.

Навіть найвидатніші професіонали в бальних танцях мають свій неповторний стиль, який виражається не лише в техніці, а й у міміці. Кожен з них має свою "візитну картку" – особливий вираз обличчя, який миттєво впізнається. Наприклад, Ніно Дзнеладзе запам'ятовується пронизливим поглядом, Андра Вайделайте – широкою посмішкою, Дар'я Чеснокова – «дудочкою», а Дорин Фрикатану – потужним, енергійним поглядом. Славик Крикливий, навпаки, вражав своєю спокійною манерою та легкою посмішкою, роблячи складні комбінації елегантними і невимушеними.

Це підтверджує, що індивідуальність у вираженні емоцій – це не лише можливість, а й необхідність для успішного виступу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Енциклопедія сучасної України. Міміка. URL: <https://esu.com.ua/article-67689>
2. Туменко Р. А. Танець – це мистецтво, яке виражає почуття через рух. URL: <https://naurok.com.ua/tanec--ce-mistectvo-yake-virazhae-pochuttya-cherez-ruh-158560.html>
3. EwuramaCann. Choreographing gaze: how eye contact is used in dance. URL: https://mediathread.ctl.columbia.edu/s/CUdnce3985_001/project/51252/
4. Hillary White. The power of facial Expressions. URL: <https://www.nansdancenc.com/blog/the-power-of-facial-expressions/>

Науковий керівник кандидатка педагогічних наук, доцентка Терешенко Н.В.